

Noblesse oblige. *)

De natuur is schoon en rijk op zichzelf, en voor lieden van gevoel biedt haar aanblik overal en elk oogenblik rein genot. Maar zij geeft den diep denkenden geest meer. Als in beelden teekent zij vaak geestelijke waarheden, diepe verborgenheden van het leven, zedelessen van hooge waardij, en de edelsten van ons geslacht hebben haar te baat genomen, om hun goddelijke of wijsgeerige gedachten te verklaren, te illustreeren, ingang te doen vinden en onder het bereik te brengen van ons, menschen, minder bedeed dan zij. Behoef ik u te herinneren aan de fabelen van een La Fontaine, aan de parabellen van een Krummacher, aan zooveel anderen, die uit het rijke leven der natuur zoo menig schoon tafereel teekenden voor onze, voor het geestelijke en zedelijke vaak zoo verduisterde en beperkte, blikken? Doch, waarom in den vreemde gezocht, wat een Cats, een Bilderdijk en zoovele anderen ons gaven, met het onderschrift in onze eigen taal: „Hoeveel gaat gij, o mensch, het redelooze dier te boven!”

En nog eens, waarom het bij de edelsten onder ons, menschen, gezocht? Wandel ééne ure met de twaalfen aan de zijde van den Heiland der menschen en den Heere der natuur, en Hij grijpt uit de volheid Zijner Schepping en roept u toe: „Aanziet de leliën des velds, dat zij niet arbeiden noch spinnen en toch, Salomo in al zijn heerlijkheid is niet bekleed geweest als één van dezen; zal uw Vader, die in de hemelen is, u niet veel meer kleeden, gij kleingeloovigen? Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaien, noch verzamelen in de schuren, en uw Hemelsche Vader voedt nochtans dezelve: wat zijt gij dan bezorgd? Worden niet twee muschjes voor één penningske verkocht en toch . . . daar valt er geen ter aarde zonder den wil mijns Vaders, die in de hemelen is!” Zit met Hem een oogenblik neder aan de zee van Gennesareth en hoor Zijn gelijkenissen: van den Goeden Herder en den zaaier, van het onkruid in de tarwe en het net, vol groote en kleine visschen, van het mosterdzaad en het zuurdeesem. Ga achter Hem een wijle slechts langs den bangen Weg der Smarte en hoor, wat Hij spreekt van het tarwegraan, dat in de aarde valt en sterft, en als het uwe ziel bedroeft, laat u troosten: immers is Hij de ware wijnstok en gij zijt de ranken.

Heft Hij niet overal den sluier van het alledaagsche, van het zien- en zinnelijke op van het gelaat der natuur, opdat ge ook in Zijn wereld om u heen uw God zoudt aanschouwen, zooals Hij is? Grijpt Hij niet altijd zóó diep in de verborgenheid der algemeene gratie, ook haar na den vloek van den val nóg gegund, totdat Hij u ook daarin de particuliere genade uws Gods als in een kristal, uit den berg gehouwen, doet aanschouwen?

En zeg mij, zoo gij in die natuur de poëzie niet vindt, die zich achter haar kleuren en in haar geuren, onder haar kwinkeleeren en jubelen, maar ook in haar zwoegen en lijden, ja, in haar verdorren en sterven, in haar suizen en ruischen, maar ook in haar orkanen en donders verbergt, ligt het niet aan uw oogen? Laat het woord des Goeden Meesters uw ziel schokken, als Hij tot Zijn discipelen spreekt: „U is het gegeven de verborgenheden van het Koninkrijk Gods te verstaan, maar tot hen spreek Ik door gelijkenissen” . . . en vóór ge verder luistert, buig uw knie en bid: „Geef mij verlichte oogen des verstands, . . . opdat ik zie!”

Poëzie overal, ook hier in het stukske natuur, dat onze schilder ons teekent op onze plaat. Donker en woest is de hemel daarboven. Straks zullen de bliksemstralen de

toppen van het voorgebergte splitsen onder den krakenden en ratelenden donder. De orkaan, de machtige, zal die zee zwiepen en slaan, tot haar golven bruisend en spattend neerplassen ook over de groene vlakten, waar zij alleen staan: de fiere, edele vertegenwoordiger van schoonheid en kracht in de wereld der dieren, en hij, de verachte en verstootene, een paria bij hem vergeleken, bij hem, den aristocraat in Gods diergaarde. En toch, hoe hij ook fier den slanken hals omhoog beure, onder de strelende hand van zijn meester, hoe hij den kruiddamp van den vijand op het slagveld met fladderende manen tegensnuive en tegenbriesche, hoe hij ook steigerend weigere den teugel te aanvaarden, dien een ander dan die meester hem aanleggen zou, hier rilt, hier beeft hij, want de Sterke, Zijn Schepper, spreekt, en als zijn manen verward en verstrooid worden onder het loeiend streelen van Diens orkaan, dan buigt ook de fiere den edelen hals en zijn anders vurige blik toont alleen lijdelijke onderwerping; de trotsche buigt den kop, en in angst zweept zijn staart zijn stoere flanken.

En als hij, de machtige, siddert, wat zal deze verworping, die bij hem staat? Doch heeft hij nu tijd om aan dezen verschoppeling te denken! Hoe? Deze snelt in zijn angst tot hem en wil schut zoeken onder zijn hooge gestalte en zijn slanken hals! Hoe durft deze paria zich vermeten! Maar de de fiere kent zijn waarde, hij gevoelt zijn bestemming, de meerdere te zijn. De meerdere, de sterkere, de machtige, om den mindere, den zwakkere, den hulpeloze te beschermen, al is daar niemand, die hem helpt, om den bevende te steunen, al trillen hem de eigen leden; om hem te beveiligen, al schokken hem de eigen pooten onder een nieuwen donderslag. Wie het hem gebiedt? Allen zouden het hem kwijtschelden, maar zijn verheven aanleg, de hem aangeboren fierheid gebieden het hem. Zijn adel verplicht hem: noblesse oblige!

En gij, edelen onder ons, laat het ros, dat u draagt, u niet beschamen! Hoeveel gaat gij het te boven! Als de hemel boven u ontroerd is en de orkanen gieren door het leven en de maatschappij om u, als de arme paria schut en steun zoekt bij u, den edele, den fiere, den machtige . . . noblesse oblige!

Gij, sterken van ons geslacht, als daar stormen van twijfel bij den duisteren hemel daarboven het hart van de zwakkelingen onder ons doen sidderen, en zij schuil en troost bij u zoeken, zoudt gij ze verschoppen met den voet, als uwer niet waardig? Noblesse oblige!

Aristocraten van den geest, als de minder bedeede in zijn eenvoud u nadert, om aan uw licht zijn kaars te ontsteken, dat hij niet langer in den blinde taste, zoudt gij geen tijd hebben, en hem schouderophalend met een glimlach vol minachting voorbijgaan? Noblesse oblige!

Eikeboomen der gerechtigheid, die daar veilig en zeker staat op de rots der eeuwen en het Kruis van den Man van smarten gegrepen hebt, zoudt gij vergeefs de hand van den drenkeling tot u zien reiken van uit den stroom des tijds en zoudt gij in farizeeërgestalte hem de uwe weigeren? Gij, kind van dien God, Die Zich over u ontfermde, gij zoudt u niet ontfermen, gij, broeder en zuster van Hem, Die het verlorene zocht . . . noblesse oblige!

Redacteur en medewerkers van „Timotheüs,” zoo gij God dankt, dat gij de hope onzer toekomst betere spijs moogt toedienen, dan het lichte brood van onzen tijdgeest . . . noblesse oblige!

En gij, lezers en lezeressen, in wie uw God een anderen zin legde dan voor wat de zinnen bekoort, toont het altijd en overal, neen, gevoelt het allereerst: noblesse oblige!

P. J. K.

*) Adel verplicht.